

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Міністр освіти  
і науки України

**ПОГОДЖЕНО**

Голова Національного агентства  
із забезпечення якості вищої освіти

«\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

«\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

## **СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ**

**РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ** Третій (освітньо-науковий) рівень

**СТУПІНЬ ВИЩОЇ  
ОСВІТИ** Доктор філософії

**ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ** 05 «Соціальні та поведінкові науки»

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ** 052 «Політологія»

*Видання офіційне*

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**Київ  
2019**

## I. Преамбула

Стандарт вищої освіти України: третій (освітньо-науковий) рівень, галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність: 052 «Політологія».

Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від \_\_\_\_ № \_\_\_\_

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 052 «Політологія» Науково-методичної комісії № 5 з соціальних наук та журналістики сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України:

*Гомза Іван Анатолійович*, кандидат політичних наук, доцент, керівник Центру забезпечення якості освіти Національного університету «Києво-Могилянська академія» (секретар підкомісії 052 «Політологія» Науково-методичної ради МОН України);

*Дем'яненко Борис Леонідович*, доктор політичних наук, професор, декан історичного факультету Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»;

*Духневич Віталій Миколайович*, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, завідувач лабораторії психології політико-правових відносин Інституту соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України;

*Круглашов Анатолій Миколайович*, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (заступник голови підкомісії 052 «Політологія» Науково-методичної ради МОН України);

*Митко Антоніна Миколаївна*, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу факультету міжнародних відносин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

*Смолянук Володимир Федорович*, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних технологій Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана;

*Третьак Олексій Анатолійович*, доктор політичних наук, доцент, завідувач кафедри політології Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара;

*Фісун Олександр Анатолійович*, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (голова підкомісії 052 «Політологія» Науково-методичної ради МОН України).

Стандарт розглянуто і схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 052 «Політологія» Науково-методичної комісії № 5 з соціальних наук та журналістики сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол № \_\_ від \_\_\_\_\_.

Стандарт розглянуто на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № \_\_ від \_\_\_\_\_).

Фахову експертизу проводили:

- 1.
- 2.
- 3.

Методичну експертизу проводили:

- 1.
- 2.

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень і пропозицій та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 052 «Політологія» Науково-методичної комісії № 5 з соціальних наук та журналістики сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол № \_\_ від \_\_\_\_\_

## II. Загальна характеристика

<b>Рівень вищої освіти</b>	Третій (освітньо-науковий) рівень
<b>Ступінь вищої освіти</b>	Доктор філософії
<b>Галузь знань</b>	05 «Соціальні та поведінкові науки»
<b>Спеціальність</b>	052 «Політологія»
<b>Обмеження щодо форм навчання</b>	Немає
<b>Освітня кваліфікація</b>	Науковий ступінь «Доктор філософії» Спеціальність 052 «Політологія» Спеціалізація (зазначається за наявності) Освітня програма (зазначити назву освітньої програми)
<b>Кваліфікація в дипломі</b>	Доктор філософії із політології
<b>Опис предметної області</b>	<p>Політологія вивчає владно-політичні відносини на місцевому, національному та глобальному рівні (politics, policy, polity), зокрема політичні ідеї та концепції, проблеми влади та публічної політики, формальні та неформальні політичні інститути та процеси, політичну поведінку, політичну культуру та ідеологію, світову політику та політику окремих країн та регіонів.</p> <p>Метою навчання є підготовка кваліфікованих фахівців-політологів, які на поглибленому рівні володіють категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом політичної науки, розгорнутими знаннями сучасної політичної теорії та практики. Набуті компетентності можуть бути застосовані в науково-дослідницькій, експертно-аналітичній, політико-консультаційній, викладацькій, громадській та суспільно-політичній діяльності.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області охоплює принципи, поняття, категорії та концепції політичної науки. Здобувач вищої освіти навчається загальним та спеціальним підходам і методам нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології, спеціальних політологічних дисциплін.</p> <p>Інтегральною частиною освіти є оволодіння методологією сучасних соціальних наук, прикладними методиками, технологіями та інструментарієм аналізу політичної сфери.</p>
<b>Академічні права випускників</b>	Можливість продовжувати навчання на другому науковому ступені – 10-му кваліфікаційному рівні НРК України.

### III. Обсяг кредитів ЄКТС для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми доктора філософії становить 40 кредитів ЄКТС.

### IV. Перелік компетентностей випускника

<b>Інтегральна компетентність</b>	Здатність розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у політичній сфері, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних політологічних знань та/або професійної практики.
<b>Загальні компетентності</b>	ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК02. Здатність фахово спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово у процесі наукової комунікації та досліджень. ЗК03. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК05. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми. ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК09. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК10. Здатність розробляти та утворювати проекти
<b>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</b>	СК01. Комплексне розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації. СК02. Поглиблене знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології та володіння категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки. СК03. Комплексне розуміння принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів. СК04. Комплексне застосування широкого спектру політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту. СК05. Комплексне розуміння особливостей реалізації влади у різних політичних системах та застосування широкого спектру політологічних теорій, концептів і методів для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні. СК06. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати комплексні політологічні дослідження з використанням широкого кола прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу. СК07. Здатність фахово викладати політологічні дисципліни на відповідному рівні даної освітньої кваліфікації.

## **V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання**

Підсумковими та інтегративними результатами навчання за певною освітньо-науковою програмою рівня доктора наук за спеціальністю 052 «Політологія» мають бути отримання таких знань, умінь та навичок:

РН01. Опанувати універсальними навичками дослідника, зокрема застосування сучасних інформаційних технологій, розробки, організації та управління науковими проектами та/або науковими дослідженнями, презентації їх результатів у професійному середовищі через сучасні форми наукової комунікації (академічні наукові публікації, семінари, конференції), в засобах масової інформації та в публічній сфері у національному та міжнародному контексті.

РН02. Використовувати державну та іноземну мову як усно, так і письмово на рівні, достатньому для ефективної професійної комунікації, розуміння іншомовних наукових текстів та підготовки фахових публікацій в Україні і провідних наукових виданнях світу.

РН03. Мати системний науковий світогляд та філософсько-культурний кругозір, який включає розвинене критичне мислення, професійну етику та академічну доброчесність, повагу різноманітності та мультикультурності.

РН04. Комплексно розуміти природу та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

РН05. Знати на поглибленому рівні нормативну та позитивну політичну теорію, політичний аналіз, порівняльну та прикладну політологію та володіти категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.

РН06. Комплексно розуміти принципи функціонування та закономірності розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

РН07. Комплексно застосовувати широкий спектр політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.

РН08. Комплексно розуміти особливості реалізації влади у різних політичних системах та використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.

РН09. Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати комплексні політологічні дослідження з використанням широкого кола прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу.

РН10. Фахово викладати політологічні дисципліни на відповідному рівні даної освітньої кваліфікації.

## VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти

<b>Форми атестації здобувачів вищої освіти</b>	Публічний захист наукових досягнень у формі дисертації. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.
<b>Вимоги до кваліфікаційної роботи та її публічного захисту</b>	<p>Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії із політології є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в галузі політології, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань політичної науки та оприлюднені у відповідних публікаціях.</p> <p>Для оприлюднення, публічного ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи та запобігання академічному плагіату (перевірка робіт на плагіат; визначення нормативу унікальності текстів) робота, а також відгуки опонентів мають бути розміщені на web-ресурсах закладу вищої освіти або відповідного структурного підрозділу відповідно до законодавства.</p> <p>Вимоги до оформлення дисертацій встановлює Міністерство освіти і науки України.</p>
<b>Вимоги до публічного захисту кваліфікаційної роботи (за наявності)</b>	Вимоги щодо процедури та особливих умов проведення публічного захисту визначаються Кабінетом Міністрів України.

## VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У закладі вищої освіти повинна функціонувати система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів і процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення своєчасного підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти;

9) інших необхідних процедур і заходів.

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням закладу вищої освіти оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

### **VIII. Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти**

1. Закон «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:  
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

2. Закон «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:  
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

3. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: Затверджені наказом Міністерства освіти і науки від 01.06.2016 №600 зі змінами від 21.12.2017 №1648 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstvaosviti-i-nauki-ukrayini/metodichni-rekomendaciyi>.

4. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010.– К. : Видавництво «Соцінформ», 2010.

5. Національна рамка кваліфікацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу:  
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

6. Перелік галузей знань і спеціальностей [Електронний ресурс]. – Режим доступу:  
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.



### Пояснювальна записка

Стандарт вищої освіти за третім (освітньо-науковий) рівнем освіти за спеціальністю 052 «Політологія» є рамковим документом, в якому визначається сукупність обов'язкових вимог до змісту та результатів освітньої складової освітньо-наукової програми доктора філософії для закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку таких фахівців.

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК та матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей представлені в Таблицях 1 і 2.

Таблиця 1.

#### Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК.

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
<b>Загальні компетентності</b>				
ЗК1	x	x	x	x
ЗК2	x	x	x	x
ЗК3	x	x	x	x
ЗК4	x	x	x	x
ЗК5	x	x	x	x
ЗК6	x	x	x	x
ЗК7	x	x	x	x
ЗК8	x	x	x	x
ЗК9	x	x	x	x
ЗК10	x	x	x	x
ЗК11	x	x	x	x
<b>Спеціальні (фахові) компетентності</b>				
СК01	x	x		
СК02	x	x		
СК03	x	x		
СК04	x	x		
СК05	x	x		
СК06	x	x		

СК07	<b>x</b>	<b>x</b>	<b>x</b>	<b>x</b>
------	----------	----------	----------	----------

Таблиця 2.

**Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей.**

Програмні результати навчання	Інтегральна компетентність	Загальні компетентності											Компетентності Спеціальні (фахові) компетентності							
		1	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	01	02	03	04	05	06		7
PH01	<b>x</b>	<b>x</b>		<b>x</b>	<b>x</b>		<b>x</b>	<b>x</b>		<b>x</b>	<b>x</b>									
PH02	<b>x</b>		<b>x</b>																	
PH03	<b>x</b>		<b>x</b>		<b>x</b>			<b>x</b>				<b>x</b>								
PH04	<b>x</b>												<b>x</b>							
PH05	<b>x</b>													<b>x</b>						
PH06	<b>x</b>														<b>x</b>					
PH07	<b>x</b>															<b>x</b>				
PH08	<b>x</b>																<b>x</b>			
PH09	<b>x</b>																	<b>x</b>		
PH10	<b>x</b>																			<b>x</b>